

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om myndigheters sigill och stämplat

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en lag om myndigheters sigill och stämplat. Lagen är avsedd att ersätta statsrådets beslut om ämbetsverkens sigill. Samtidigt ändras författningsnivån för bestämmelserna om sigill och stämplat så att den blir korrekt med hänsyn till den gällande grundlagen.

Lagen ska tillämpas på sigill och stämplat som används i handlingar som upprättas av de myndigheter som nämns i lagen. Lagen ska inte gälla kommuners och kyrkliga myndigheters sigill och stämplat. Syftet med propositionen är i första hand att säkerställa att sigillen och stämplaterna är offentligt tillförlitliga. Samtidigt moderniseras bestämmelserna och det görs de justeringar i dem som den allmänna tekniska utvecklingen föranleder. I lagen fastställs vilka högre myndigheter som ska använda Finlands vapens emblem i sina sigill och stämplat. Andra myndigheter kan använda även andra emblem än Finlands vapen.

De viktigaste principerna och grunderna ska regleras i lag, medan de allmänna tekniska ramarna ska regleras i en med stöd av lagen utfärdad förordning av statsrådet. Ministerierna ska godkänna de sigill och stämplat som används inom det egna förvaltningsområdet. Riksarkivet ska i allmänhet höras före godkännandet så att den heraldiska korrektheten säkerställs.

Stämplat och sigill som fastställts med stöd av statsrådets beslut om ämbetsverkens sigill före lagens ikraftträdande får användas efter lagens ikraftträdande utan ny fastställelse, om de inte strider mot den nya lagen eller mot förordningar som utfärdats med stöd av den. Myndigheterna ska ersätta sigill och stämplat som strider mot den nya lagen inom två år från lagens ikraftträdande.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfast.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 INLEDNING	3
2 NULÄGE	3
2.1 Statsrådets beslut om ämbetsverkens sigill.....	3
2.2 Annan lagstiftning som gäller sigill eller som har samband med dem	4
2.3 Författningsnivå.....	4
3 INTERNATIONELL JÄMFÖRELSE	5
4 PROPOSITIONENS MÅL OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	5
4.1 Mål och medel	5
4.2 De viktigaste förslagen	5
5 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER.....	6
5.1 Ekonomiska konsekvenser	6
5.2 Konsekvenser i fråga om organisation och personal	6
6 BEREDNINGEN AV ÄRENDET	6
6.1 Beredningsskeden.....	6
6.2 Utlåtanden om regeringens proposition.....	6
DETALJMOTIVERING	7
1 LAGFÖRSLAG	7
1.1 Lag om myndigheters sigill och stämplat.....	7
LAGFÖRSLAG	10
Lag om myndigheters sigill och stämplat	10

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I de nordiska länderna började sigill användas på medeltiden. Syftet med sigillen var att bekräfta en myndighetshandlings riktighet eller att försluta en handling. Till en början var sigillen för det mesta av biva och de hängdes i trådar vid pergamentshandlingen. När papper i slutet av medeltiden började användas i stället för pergament var det inte längre möjligt att hänga tunga vaxsigill vid handlingarna. I stället för dessa blev pressigill allt vanligare på 1500-talet. Pressigillet trycktes på en pappersbit och med hjälp av oblatdeg eller lack fästes sigillet på själva handlingen.

Inom den offentliga förvaltningen används fortfarande sigill av fyra slag: pressigill för högtidligt bekräftande av de viktigaste handlingarna, lacksigill eller limbara röda papperssigill som används för att tillsluta brev, omslag eller akter samt stämplat som stämplat direkt på handlingen med en stämpel. Stämplatarna är den fjärde huvudtypen av sigill och numera den allra vanligaste. Vid sidan av sigill används dessutom emblem som är färdigt tryckta på brevblanketterna och elektroniska certifikat.

Systemet med sigill av olika form och storlek grundar sig till stor del på det beslut som statsrådet fattade den 31 december 1919 och genom vilket emblem och märken som påminde om den ryska tiden slopades i ämbetsverkens sigill.

Sigillbestämmelserna från 1919 har sedermera ofta kompletterats och ändrats när det har funnits anledning därtill på grund av ändringar i den administrativa områdesindelningen eller när nya ämbetsverk och inrättningar har inrättats, slagits samman, slopats eller privatiserats. Statsrådets beslut reviderades i sin helhet 1939 och 1985, men dess grundläggande struktur har inte ändrats.

Många gamla symboler har försvunnit ur statsförvaltningens sigill, samtidigt som nya

har kommit i deras ställe. I anslutning till underrätts- och häradsreformen slopades först på 1990-talet flera hundra år gamla emblem i flera av statens sigill, t.ex. Borgås och Åbos medeltida vapen eller många emblem för häraderna från 1600-talet. Dessa finns dock kvar i vissa kommunala sigill och kommunvapen. Till följd av privatiseringen eller omvandlingen till affärsverk har sigillheraldiken också förlorat det internationellt kända posthornet och det bevingade hjulet som symboler för posten och järnvägarna.

Även om bestämmelserna i det nuvarande sigillbeslutet till vissa delar kan ha betraktas som en död bokstav i det praktiska arbetet, har man ansett att bestämmelserna i sig utgör en etablerad del av statens ämbetskultur och traditioner som det inte är skäl att frånga i onödan. Ofta flera hundra år gamla symboler i statens, kommunernas och kyrkans sigill är en nationell kulturegendom som det i sig är värt att bevara och som förenar Finland med de förvaltnings- och kulturtraditioner som upprätthålls i andra länder i Europeiska unionen.

2 Nuläge

2.1 Statsrådets beslut om ämbetsverkens sigill

Statsrådets beslut om ämbetsverkens sigill (185/1985) utfärdades den 14 december 1985.

Beslutet omfattar myndigheter från republikens presidents kansli till statsförvaltningens lokala nivå samt dessutom evangelisk-lutherska och ortodoxa kyrkan. I beslutet bestäms om pappers- och lacksigills, stämplatars och pressigills former, text, färger och emblem samt om fastställelse av sigill och om sigill som tas ur bruk.

Sigillen för statens ämbetsverk och övriga i beslutet nämnda myndigheter fastställs med några undantag av respektive ministerium på

framställning av myndigheten. Helsingfors universitet och Finlands Bank godkänner själva sina sigill. Kontraktsprostarna, pastors-expeditionerna och kyrkoherdeämbetenas kanslier samt andra lägre kyrkliga myndigheter ska underställa sitt sigill, i den evangelisk-lutherska kyrkan domkapitlet och i det ortodoxa kyrkosamfundet biskopen för fastställelse. I fråga om kommunala myndigheters sigill ska enligt beslutet föreskrivas särskilt. I praktiken finns det dock inte några sådana bestämmelser.

Om statens ämbetsverk eller någon annan i beslutet nämnd myndighet önskar ta i bruk ett sigill med ett emblem eller andra tecken än myndighetens namn, ska ett utlåtande inhämtas hos Riksarkivet innan framställning i saken görs hos respektive ministerium för fastställelse av sigillet.

2.2 Annan lagstiftning som gäller sigill eller som har samband med dem

Enligt 52 § i vallagen (714/1998) fastställer justitieministeriet valstämpeln, låter tillverka stämplarna och meddelar de kommunala centralvalnämnderna anvisningar om hur stämplarna ska skaffas och förvaras. I lagens 53 § ges anvisningar om leverans av valstämplar och i 65 § anvisningar om återställande av valstämplar. Enligt 70 § ska varje valnämnd ha bl.a. förseglingsmaterial till sitt förfogande. Justitieministeriet ser till att detta förseglingsmaterial sänds till valnämnderna. Lagens 77 § gäller åtgärder för att avsluta röstningen och i den ges anvisningar om stämpling av röstsedeln. Lagens 78 § gäller avslutande av röstningen på valdagen och preliminär rösträkning. I paragrafen ges anvisningar om tillslutning av omslaget med röstsedlar genom försegling. Enligt 85 § är en röstsedel ogiltig om den är ostämplad. I lagens 99 § ges anvisningar om förvaring av handlingar och tillhör i ett omslag som förseglas på det sätt som justitieministeriet bestämmer.

Enligt 4 § i lagen om notarius publicus (287/1960) ska ett av notarius publicus utfärdat intyg vara bekräftat med stämpel eller sigill. Enligt lagens 7 § har chefen för utrikesministeriets rättsavdelning eller av honom förordnad tjänsteman vid ministeriet likaså

rätt att för utländsk myndighet utfärda i lagen avsedda intyg. Intyget ska då bekräftas med ministeriets stämpel. I 33 och 34 § i lagen om konsulära tjänster (498/1999) föreskrivs för sin del om notarius publicus vid beskickningen och om notarius publicus uppgifter vid beskickningen.

I matrikellagen (1010/1989) finns inte några direkta bestämmelser om de sigill och stämplor som avses i statsrådets beslut. I de föreskrifter om tillämpningen av matrikellagstiftningen som finansministeriet meddelat med stöd av den nämnda lagen förutsätts dock att ämbetsverkets/Inrättningens stämpel finns på matrikelutdraget.

Enligt 30 § i utlänningsförordningen (142/1994) fastställer utrikesministeriet modeller för de stämplor som i finska beskickningar ska användas i ärenden enligt utlänningslagen och denna förordning. Inrikesministeriet fastställer, efter att ha hört respektive ministerium, modeller för övriga stämplor som ska användas i ärenden enligt utlänningslagen och denna förordning samt meddelar polisen och passkontrollörerna anvisningar om de anteckningar som ska göras i passet.

I lagen om Finlands vapen (381/1978) finns en beskrivning av Finlands vapen. Enligt 2 § föreskrivs särskilt om användningen av Finlands vapen i statsflaggan och myndigheters sigill. Finlands vapens emblem används bl.a. på pärmen och pärmbudet till finska pass som emblem och säkerhetsdetalj. Dessutom använder polisen Finlands lejon på sina tjänstemärken och personkort för att intyga kortens äkthet.

2.3 Författningsnivå

Genom den föreslagna lagen föreskrivs om användningen av Finlands vapens emblem som bekräftelse på ett sätt som bl.a. med hänsyn till rätten att använda emblemet har konsekvenser också utanför statsförvaltningen. Med de sigill och stämplor som regleras i den föreslagna lagen bekräftas riktigheten hos handlingar som också har omfattande rättsverknningar.

Enligt den nuvarande grundlagen kan den tidigare författningsnivån (statsrådsbeslut) inte längre anses tillräcklig, eftersom det inte

är fråga om ett ärende som hör till statsrådets allmänna behörighet.

Genom förordning av statsrådet ska föreskrivas om sådana tekniska detaljer i fråga om sigill och stämplar som det inte är ändamålsenligt att reglera på lagnivå. Det föreslagna bemyndigandet att utfärda förordning är nogt avgränsat och exakt.

3 Internationell jämförelse

Utrikesministeriet har vid millennieskiftet från finska beskickningar i utlandet skaffat jämförelsematerial om vissa andra länders lagstiftning och praxis gällande sigill och stämplar. Av den utredning som ministeriet erhöill framgick följande:

I Sverige finns det inte någon enskild författning om användningen av myndigheters sigill och stämplar. Begreppen ”stämpel” och ”sigill” används i författningar inom flera olika områden, men de gäller inte enbart användningen av officiella beteckningar. Tidigare fanns bestämmelser om stämplar t.ex. i expeditiönskungörelsen (SFS 1964:618) och stämpelförordningen (1964:619), men dessa förordningar har upphävts genom avgiftsförordningen (1992:191).

I 3 § i lagen om Sveriges riksvapen (SFS 1982:268) fastställs vilka myndigheter som får använda lilla riksvapnet som sin beteckning. Innan beteckningen tas i bruk ska yttre inhämtas från statens heraldiska nämnd. I lagen om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar (SFS 1970:498) finns förbud mot kommersiell användning. Tillstånd att använda statsvapen eller statsflagga ska sökas hos patent- och registreringsverket som kan begära ett utlåtande av Riksarkivet.

Myndigheterna förpliktas inte att använda stämplor eller sigill i sina beslut. De använder ett emblem eller vapen på sina brevpapper. Domstolar och myndigheter som beviljar tillstånd använder fortfarande stämplor.

I Danmark finns bestämmelser om riksvapnet och vissa andra vapen, om användningen av dem samt om straff vid missbruk av dem. I den lag som gäller arkivverket finns bestämmelser enligt vilka Statens arkiver ska behandla ärenden i anslutning till användningen av riksvapnet och ge statliga

och kommunala myndigheter råd om användningen av offentliga vapen, sigill samt emblem och flaggan.

Österrike har en lag (Wappengesetz) som reglerar egenskaperna hos förbundsstatens vapen, sigill och stämplor, t.ex. form och färger. I lagen finns också bestämmelser om användningen av emblem och om straff vid missbruk. Förbundsstatens vapen används bl.a. av förbundspresidenten, förbundsstatens ordförande och förbundsregeringens medlemmar.

4 Propositionens mål och de viktigaste förslagen

4.1 Mål och medel

Det allmänna syftet med den nya sigilllagstiftningen är att säkerställa att de sigill och stämplor som myndigheterna använder är offentligt tillförlitliga och upprätthålla en allmän tilltro till riktigheten hos de bestyrkta handlingarna. Också sigillens och stämplornas nuvarande roll som säkerhetsdetaljer måste beaktas.

Syftet med den föreslagna lagen är i första hand att begränsa användningen av Finlands vapens emblem så att myndigheterna har ensamrätt att använda det som emblem för officiellt bekräftande av en handling. Målet är också att modernisera författningssituationen så att det blir möjligt att följa den tekniska utvecklingen. De viktigaste principerna och grunderna ska regleras genom lag. De allmänna tekniska ramar som garanterar en enhetlig praxis och bibehålla traditioner ska regleras genom en statsrådsförordning.

En centraliserad reglering är det bästa sättet att bevara enhetligheten och utöka tillförlitligheten vid bekräftandet av statliga handlingar, vilket i synnerhet krävs i internationella sammanhang. Förslaget syftar också till att korrigera författningsnivån till den nivå som grundlagen förutsätter.

4.2 De viktigaste förslagen

Den nya lagstiftningen ersätter det nuvarande statsrådsbeslutet om ämbetsverkens sigill. Lagen ska tillämpas på de sigill och

stämplar som används i handlingar som upprättats av statliga myndigheter och på andra motsvarande optiska kännetecken som bekräftar handlingens äkthet. Lagen ska inte gälla kommuners och kyrkliga myndigheters sigill och stämplat.

I lagen fastställs vilka myndigheter som är förpliktade eller berättigade att använda Finlands vapens emblem. De högre myndigheterna ska alltid använda Finlands vapens emblem i sina sigill och stämplat. Statliga myndigheter som inte har specificerats i lagen kan även använda andra emblem än vapnet. I lagen föreskrivs dessutom om förfarandena vid fastställelse av sigill och stämplat och vid tillsynen över användningen av dem. Behövliga detaljerade bestämmelser om allmänna och för förvaltningsområdena gemensamma regler utfärdas genom en förordning av statsrådet.

Stämplat och sigill som fastställts med stöd av statsrådets beslut om ämbetsverkens sigill före denna lags ikraftträdande får användas efter lagens ikraftträdande utan ny fastställelse, om de inte strider mot den nya lagen eller en förordning som utfärdats med stöd av den. Myndigheterna ska ersätta sigill och stämplat som strider mot den nya lagen inom två år från lagens ikraftträdande.

5 Propositionens konsekvenser

5.1 Ekonomiska konsekvenser

En del myndigheter orsakas merkostnader till följd av den nya lagstiftningen, eftersom vissa stämplat och sigill måste förnyas. Kostnaderna blir dock sannolikt låga. Stämplat och sigillen måste i vilket fall som helst förnyas också till följd av den tekniska utvecklingen. En tillförlitlig förstöring av de anordningar som använts för framställningen av de stämplat och sigill som tas ur bruk kan medföra smärre extra kostnader. Propositionen har som helhet inte några betydande konsekvenser för statsfinanserna. På grund av övergångsbestämmelserna förblir dock antalet stämplat och sigill som förnyas litet, eftersom det inte finns något behov av att ändra befintliga stämplat och sigill som är adekvata.

5.2 Konsekvenser i fråga om organisation och personal

Enligt den föreslagna lagen ska ett utlåtande begäras av Riksarkivet innan ett sigill eller en stämpel fastställs, om en myndighet vill ta i bruk ett sigill eller en stämpel där en bild eller andra tecken än myndighetens namn eller dess förkortning ingår. I anslutning till Riksarkivet finns en heraldisk nämnd som i praktiken även hittills har gett utlåtanden i motsvarande ärenden. Arbetsmängden vid Riksarkivet kan väntas öka åtminstone tillfälligt efter att den nya lagstiftningen trätt i kraft. Detta kan ha små konsekvenser i fråga om organisationen och personalen vid Riksarkivet.

6 Beredningen av ärendet

6.1 Beredningsskeden

År 2000 tillsatte statsrådets kansli en arbetsgrupp som hade till uppgift att bereda en ändring av statsrådets beslut om ämbetsverkens sigill. Arbetsgruppens mandattid sträckte sig från den 1 januari till den 30 september 2001. Arbetsgruppen hade till uppgift att utreda hur och på vilken nivå det i sigillfrågor är nödvändigt att ha en centraliserad reglering i lag och att vid behov utarbeta en regeringsproposition om saken. Om arbetsgruppens promemoria har i tiden hörts de kontaktpersoner som ministerierna utsett, justitiekanslersämbetet, Riksarkivet, den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och den ortodoxa kyrkan i Finland.

Den nu föreslagna revideringen har beretts som tjänsteuppdrag vid statsrådets kansli med beaktande av de tidigare beredningsskedena i ärendet.

6.2 Utlåtanden om regeringens proposition

Utlåtanden om utkastet till proposition begärdes av ministerierna, justitiekanslersämbetet, republikens presidents kansli, riksdagen, riksdagens justitieombudsman, Finlands Bank, kyrkostyrelserna, Riksarkivet, Kommunförbundet och Kommunikationsverket.

Av utlåtandena framgick att det finns ett särskilt behov av sigill och stämplat i enlighet med den föreslagna lagen i de olika intyg och handlingar som används vid internationell handel. Det finns också ett behov av äktetsgaranterande säkerhetsdetaljer i synner-

het inom polisförvaltningen. Inom vissa förvaltningsområden är behovet av sigill och stämplat litet. Riksdagens kansli ansåg inte att det finns något behov av reglering. De ändringsförslag som framlagts i utlåtandena har i huvudsak beaktats i beredningen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om myndigheters sigill och stämplat

1 §. Tillämpningsområde. Lagen ska tillämpas på stämplat och sigill som används för att bekräfta handlingar som upprättats av de högsta statsorganen, statliga myndigheter och Finlands Bank samt på andra optiska (som utnyttjar synsinnet) märkningar och avtryck som ersätter eller kompletterar stämplat och sigill och som bekräftar handlingens autenticitet. Det kan också vara fråga om t.ex. hologram.

Lagen ska inte tillämpas på evangelisk-lutherska kyrkans och ortodoxa kyrkans sigill och stämplat. Om dem utfärdas vid behov särskilda bestämmelser. Också de kommunala myndigheternas sigill och stämplat faller utanför lagens tillämpningsområde. I praktiken har det inte funnits några bestämmelser om kommunala myndigheters sigill och stämplat, och det har inte heller visat sig vara nödvändigt att föreskriva om dem.

Det finns separat lagstiftning om elektronisk kommunikation samt om elektroniska signaturer och certifikat i anslutning därtill och därför ska den föreslagna lagen inte tillämpas direkt på sådana certifikat. Certifikat har en egen vedertagen definition i anslutning till elektronisk kommunikation och för att undvika sammanblandning används inte ordet certifikat som allmän term i den föreslagna lagen, utan saken anges på andra sätt.

De optiska märkningar som avses i den föreslagna lagen kan dock också vara ett tekniskt skydd för att påvisa autenticiteten hos en elektronisk handling och som det är så svårt som möjligt att dechiffrera eller förfals-

ka. Detta tekniska skydd kan synas t.ex. i form av en figur som motsvarar en stämpel på pappersutskriften. Den föreslagna lagen ska tillämpas på dylika figurer som kan ses med blotta ögat.

Lagen är sekundär i förhållande till special-lagsstiftningen. Lagen gäller inte sådana optiska bekräftelser som myndigheterna använder med stöd av för Finland bindande internationella överenskommelser eller med iakttagande av vedertagen internationell praxis. De optiska bekräftelser som används i internationella sammanhang är internationellt erkända och vedertagna, och vedertagna optiska bekräftelser kan inte ändras utan att det internationella förtroendet äventyras.

2 §. Definitioner. Med sigill avses i denna lag bild och text som trycks i lack eller på ett papper av bestämd form och som bekräftar en handlingens riktighet eller bild och text som är färdigt tryckta på ett papper. Den traditionella användningen av sigill antas fortgå också i framtiden eftersom användningen av sigill är förenad med långa traditioner t.ex. när det gäller internationella överenskommelser och handlingar som används inom den internationella rättshjälpen. Användningen av sigill begränsas av den kostsamma framställningen av dem och den begränsade tillgången till redskap.

Med stämpel avses en motsvarande bild och text i bläck som i stället för sigill används för att garantera en handlingens riktighet. Användningen av stämplat kommer förmodligen att kvarstå också i framtiden som ett förmånligt sätt att säkerställa handlingars äkthet.

3 §. Sigillens och stämplatarnas emblem.

Användningen av Finlands vapens emblem begränsas inte enbart till de högsta statsorganen och myndigheterna. Riksdagen, riksdä-

gens kansli och andra ämbetsverk som finns i anslutning till riksdagen, republikens president och republikens presidents kansli, statsrådet, ministerierna, justitiekanslern i statsrådet och justitiekanslersämbetet, högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen, riksåklagaren och riksåklagarämbetet, kanslern vid Helsingfors universitet, Finlands Bank, försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet samt Finlands beskickningar i utlandet ska alltid använda Finlands vapens emblem i sina sigill och stämplat. På detta sätt uppnås enhetlighet när det gäller de högsta myndigheterna, samtidigt som värdet av Finlands vapens emblem betonas.

Lagrummet är förpliktande på så sätt att det inte ger nämnda högsta statliga myndigheter prövningsrätt att i sina officiella sigill eller stämplat använda något annat emblem än Finlands vapen. Andra statliga myndigheter än de som nämns i 2 mom. ska i sina sigill och stämplat använda antingen Finlands vapens emblem eller andra fastställda emblem.

I den internationella handeln mellan Finland och länderna utanför EU finns långa och etablerade traditioner för de bekräftelser som finska myndigheter använder i sina tjänsteuppdrag. I vissa fall har fysiska modeller av bekräftelserna tagits in i internationella överenskommelser som slutits med stater utanför EU. Myndighetsuppgifter som avses i dessa överenskommelser har bl.a. överförts från jord- och skogsbruksministeriet till Livsmedelssäkerhetsverket. Ämbetsverket har fortsatt med bekräftelsepraxisen, vilket innebär att också Finlands vapens emblem används för bekräftelsen. Finlands vapen är så pass etablerat i internationella sammanhang att det är motiverat att tillåta att också andra än statens högsta myndigheter använder vapnet.

Användningen av Finlands vapens emblem har för närvarande inte begränsats på annat sätt i bestämmelserna än att det inte är tillåtet att saluföra Finlands vapen i ett utförande som väsentligt avviker från beskrivningen av Finlands vapen (3 § i lagen om Finlands vapen, 381/1978). I varumärkeslagen (7/1964), lagen om kollektivmärken (795/1980) och mönsterrättslagen (221/1971) finns bestämmelser om skyddet för Finlands vapen vid registreringen av ett varumärke, kollektivt märke eller mönster. Det finns inte några

andra bestämmelser eller föreskrifter om skydd för Finlands vapen i näringsverksamhet eller om privat användning av det.

Genom den föreslagna lagen begränsas användningen av Finlands vapens emblem i sigill och stämplat samt i andra optiska märkningar och avtryck som bekräftar handlingens äkthet och som ersätter eller kompletterar sigill och stämplat. Lagförslaget avser inte på annat sätt begränsa användningen av Finlands vapen. Begränsningen av användningen av vapenemblemet i stämplat och sigill är nödvändig också för att hindra att vapnet vilseledande används som emblem för en myndighet. Användningen i stämplat och sigill i strid med lagen blir straffbar i enlighet med bestämmelserna i strafflagen. I de flesta fall blir det fråga om förfalskningsbrott.

Enligt 2 § i lagen om Finlands vapen föreskrivs särskilt om användningen av Finlands vapen i statsflaggan och myndigheters sigill. Därmed är det inte nödvändigt att ändra den nämnda lagen till följd av lagförslaget. Bestämmelser om Finlands flagga ingår i lag 380/1978.

4 §. Fastställelse. I 4 § föreskrivs om fastställelse av sigill och stämplat. Varje ministerium fastställer sina egna sigill och stämplat och de sigill och stämplat som används av ämbetsverk och inrättningar inom ministeriets förvaltningsområde. Ministeriet övervakar också att sigillen och stämplat används på ett enhetligt sätt inom förvaltningsområdet. Ministeriets styrande makt omfattar samtidigt också övervakningen av användningen. Riksdagen, riksdagens kansli och andra ämbetsverk och inrättningar som finns i anslutning till riksdagen, republikens president och republikens presidents kansli, justitiekanslern i statsrådet och justitiekanslersämbetet, Finlands Bank och de universitet som avses i 1 § i universitetslagen (645/1997) fastställer sina egna sigill och stämplat och meddelar närmare föreskrifter om dem. I föreskrifterna ska i tillämpliga delar beaktas vad som med stöd av 6 § föreskrivs om statliga myndigheters sigill och stämplat.

I lagrummet intas en skyldighet att begära ett utlåtande av Riksarkivet innan sådana sigill eller stämplat fastställs där en bild eller andra tecken än myndighetens namn eller dess förkortning ingår. Genom den föreslag-

na bestämmelsen försöker man garantera att den heraldiska sakkunskapen beaktas när det gäller nya sigill och stämplat. Det är inte ändamålsenligt att man måste begära ett utlåtande om sådana sigill och stämplat som endast innehåller ett namn eller en förkortning.

Riksarkivet är landets heraldiska ämbetsverk. I anslutning till arkivet finns en heraldisk nämnd som statsmakten tillsatte redan 1957 för att styra och övervaka rikets och det allmännas, dvs. statens, kommunernas och kyrkans, heraldiska emblem. Sådana emblem är utöver Finlands vapen och flagga bl.a. länens, landskapens, kommunernas och kyrkans vapen, ämbetsverkens sigill, fritidsbåtars och truppförbands flaggor och fanor. Nämnden bereder de heraldiska utlåtandena om vapen, sigill och flaggor som Riksarkivet med stöd av särskilda bestämmelser ska ge. Utlåtanden ges till både myndigheter och enskilda. Nämnden ska också annars följa och främja den heraldiska kulturen samt göra framställningar och ta initiativ i frågor som angår nämndens verksamhetsområde.

5 §. Förstöring. I 5 § föreslås bestämmelser om förstöring av redskap, metoder och program som använts för att framställa de sigill och stämplat som tas ur bruk. Genom bestämmelsen förpliktas myndigheterna att se till att redskap som inte längre behövs förstörs så att missbruk förebyggs. Den som fastställer sigillet eller stämpeln beslutar om förstöringen efter att ha gett Riksarkivet tillfälle att ta hand om material som är avsett att

förstöras. Förstöring får alltså inte ske innan Riksarkivet har tagit hand om material som det bedömer att det är nödvändigt att bevara.

6 §. Närmare bestämmelser. Enligt 6 § i den föreslagna lagen ska genom förordning av statsrådet utfärdas allmänna och för förvaltningsområdena gemensamma bestämmelser om formen, storleken, texten, färgerna och emblemen på sigill och stämplat samt om fastställelse och förstöring av dem.

7 §. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser. Genom den nya lagen upphävs statsrådets beslut om ämbetsverkens sigill (185/1985). De bestämmelser i det upphävda beslutet som gäller evangelisk-lutherska kyrkan tillämpas dock i tre år efter lagens ikraftträdande. På så sätt reserveras tillräckligt med tid för de ändringar som eventuellt behövs i kyrkolagstiftningen.

Stämplat och sigill som före lagens ikraftträdande fastställts med stöd av statsrådets beslut om ämbetsverkens sigill får med stöd av övergångsbestämmelsen dock användas även efter lagens ikraftträdande utan ny fastställelse, om de inte strider mot den nya lagen eller mot förordningar som utfärdats med stöd av den. Myndigheterna ska ersätta sigill och stämplat som strider mot denna lag inom två år från lagens ikraftträdande. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om myndigheters sigill och stämplar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om de sigill och stämplar som används för att bekräfta riktigheten hos handlingar upprättade av de högsta statsorganen, statliga myndigheter och Finlands Bank.

Vad som föreskrivs i denna lag om sigill och stämplar tillämpas också på andra optiska märkningar och avtryck som ersätter eller kompletterar stämplar och sigill och som används för att bekräfta handlingars riktighet.

Denna lag gäller inte sigill och stämplar som används med stöd av internationella överenskommelser som är bindande för finska staten eller med iakttagande av vedertagen internationell praxis.

I fråga om elektroniska signaturer och certifikat i anslutning till elektronisk kommunikation föreskrivs särskilt.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *sigill* bild och text som trycks i lack eller på ett papper av bestämd form och som bekräftar en handlingens riktighet eller bild och text som är färdigt tryckta på ett papper, och

2) *stämpel* motsvarande text och bild i bläck som i stället för sigill används för att bekräfta en handlingens riktighet.

3 §

Sigillens och stämplarnas emblem

Endast de statsorgan och statliga myndigheter som avses i denna lag och Finlands

Bank kan i sina sigill och stämplar använda Finlands vapens emblem.

Finlands vapens emblem används alltid i sigill och stämplar av

riksdagen, riksdagens kansli och andra ämbetsverk som finns i anslutning till riksdagen, republikens president och republikens presidents kansli,

statsrådet,

ministerierna,

justitiekanslern i statsrådet och justitiekanslersämbetet,

högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen,

riksåklagaren och riksåklagarämbetet,

kanslern vid Helsingfors universitet,

Finlands Bank,

försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet samt

Finlands beskickningar i utlandet.

Andra statliga myndigheter än de som nämns i 2 mom. kan i stället för Finlands vapens emblem använda också andra fastställda emblem i sina sigill och stämplar.

4 §

Fastställelse

Varje ministerium fastställer sina egna sigill och stämplar och de sigill och stämplar som används av ämbetsverk och inrättningar inom ministeriets förvaltningsområde. Statsrådets kansli fastställer statsrådets sigill och stämplar

Riksdagen, riksdagens kansli och andra ämbetsverk och inrättningar som finns i anslutning till riksdagen, republikens president och republikens presidents kansli, justitiekanslern i statsrådet och justitiekanslersämbetet, Finlands Bank och de universitet som avses i 1 § i universitetslagen (645/1997) fastställer sina egna sigill och

stämplar och meddelar närmare föreskrifter om dem. I föreskrifterna ska i tillämpliga delar beaktas vad som med stöd av 6 § föreskrivs om statliga myndigheters sigill och stämplat.

Innan sådana sigill eller stämplat fastställs där en bild eller andra tecken än myndighetens namn eller dess förkortning ingår ska Riksarkivets utlåtande begäras i ärendet.

5 §

Förstöring

Sigill och stämplat som tas ur bruk samt särskilda redskap som möjliggör framställning av dem ska förstöras. Den som fastställer sigillet eller stämpeln beslutar om förstörelsen efter att ha gett Riksarkivet tillfälle att ta hand om material som är avsett att förstöras.

6 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om formen, storleken, texten, färgerna och

emblemen på statliga myndigheters sigill och stämplat samt om fastställelse och förstörelse av dem.

7 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs statsrådets beslut om ämbetsverkens sigill (185/1985). De bestämmelser i det upphävda beslutet som gäller evangelisk-lutherska kyrkan tillämpas dock i tre år efter lagens ikraftträdande.

Stämplat och sigill som fastställts med stöd av statsrådets beslut om ämbetsverkens sigill före denna lags ikraftträdande får användas efter lagens ikraftträdande utan ny fastställelse, om de inte strider mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Myndigheterna ska ersätta sigill och stämplat som strider mot denna lag med sigill och stämplat som överensstämmer med denna lag inom två år från lagens ikraftträdande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Nådendal den 26 juni 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Statsminister Matti Vanhanen